

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Melyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
3 óra	3 K.	3 óra	4-50 K.
6 óra	6 K.	6 óra	9 K.
12 óra	12 K.	12 óra	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-ter 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Feladvány szerkesztő és lapfőigazgató: B. Ranyay Lajos.

Protestáns theologiai folyóirat.

A debreczeni egyetem református hittud. karának tanárai „Theologiai Értesítő” címen tudományos havifolyóiratot indítottak meg. A kiadó ugyan „Hegedűs és Sándor” cég, a szerkesztésben azonban részt vesz a tanári karnak összes tagja. A tanári kar által szerkesztett lap pedig, mindig az illető kar felfogásának a kifejezője.

Az első számot dr. Varga Zsigmond „Az ókori keleti kutatások hatása a theológiára...” című cikke tölti ki, mint programcikk. Az összehasonlító vallástörténetet állítja a theologia központjába, mert „vallást megérteni annyi, mint vallástörténetet üzni.”

Az összehasonlító vallástörténet elválaszthatatlan a vallásfejlődés kérdésétől. Szomoru jövőt jósol a protestáns hittudományban e programcikk felfogása a vallásfejlődés kérdésében. Kifogásolja a protestantizmus eddigi „biblia theológiáját”, mely a Szentírásból „objektív” bibliai tartalmat, állandó hitrendszert olvasott ki, mely „a bibliai vallás izolált fejlődési hypothesisén nyugodott és a tan egyöntetűsége kedvéért a nagy vallásos személyiségek subjektív egyéniségét, vallásos hitének élő, átalakító erejét háttérbe szorította.”

A Theologiai Értesítő szerint a hitrendszer nem fix és nem állandó; a Theologiai Értesítő „a vallásos fejlődés összefüggő egyetemes jellegéről szóló modern liberalis nézetet” vallja. — Az Ószövetségre vonatkozólag híve a panbabylonismus irányzatnak, azt „theologiai szempontból jogosultnak” tartja, mely „egy közös ókori astralis (csillagászati) alapu világnézetből akarja ki-magyarázni az összes egykoru, tehát bibliai szellemi életfejlődést is” vagyis az Ószövetségi vallás eredetére vonatkozólag híve az astral-elméletnek, t. i. hogy az ószövetségi vallás, régi, idő-

leg babyloni népek csillagisten mythosából fejlődött, mely a többi vallással egyenlő „isteni értesítést”, kapott.

Az Újszövetség vallásfejlődését tekintve Harnack híve. S bár, mint fentebb idéztük, megőrjíja az eddigi prot. theológiát, hogy a nagy férfiak vallásfejlesztő befolyását háttérbe szorította és bár szerinte a Bibliának objektív tartalma nincs és kiki azt a hitrendszert köteles hinni, amit alanyi egyénisége a biblia alapján megalkot a milió, a koreszmék és egyéni hajlamai szerint, mégis a keresztény vallás „egyedüli, abszolút” voltáról beszél „melynél tökéletesebb nem remélhető.”

Tekintve ezen alapelveket és olvasva a cikkben, hogy kik a „Theologiai Értesítő” szaktekintélyei (Gunkel, Bousset, Gressmann stb.), el lehetünk

rá készülve, hogy a tudományos magyar protestantizmus teljesen a biblia racionalismus karjaiba veti magát. S mint-hogy a biblián kívül egyebe a protestantizmusnak nincs, evvel megszűnik „keresztény” lenni.

Tisztaban vagyunk ugyan azzal, hogy ószövetségi vallás, ószövetségi kultúra s Szentírás sem volt elzárva környezete behatásától. De valljuk, hogy amint a növény — bár gyökereivel a talajból szív fel táplálékot — önálló, magassabbrendű, odaültetett s nem az anorganikus földből fejlődött lény; ép így az ószövetségi vallás is, bár az őt környező kultúrákból több dolgot átvett, lényegében önálló. Egyiptom és Babylon közé ültetett s nem abból fejlődött, kinyilatkoztatott vallás. Ki ezt nem hiszi, az nem „keresztény”.

Arilágháboru.

Az oroszok.

A дума megnyitó ülésén hosszabb külpolitikai expozé mondott Szaszanov, aki az új, Stürmer miniszteriumban is, a külügyminiszter tisztségét tölti be. A miniszter beszéde szenzációt hozott. Nem mintha a kezdő frázis nem most is az lett volna, ami minden korábbi beszédben, az tudniillik, hogy a szövetségesek a végső győzelemig folytatják a háborút, de megelégedés volt, ami a bevezetés után következett, amikor Szaszanov kijelentette, hogy az entente nem a német népet akarja megsemmisíteni, csak a Poroszországot akarja tehetatlenné tenni. Szó sincs már arról, hogy az entente egy hetvenmillió népet eltüntessen a föld színéről, céljaiban szerényebb és mérsékeltabb lett az orosz külügyminiszter, viszont nem garaszkodott annak a megállapításával, hogy tekintettel az oroszországi és a nyugati szövetségesek között való távolságra, milyen nehéz az entente hatalmai között a szükséges összhangot elérni.

Ez a fontos kijelentés volt, lényegesebb, mint az orosz külügyminiszteri beszédnek az az elmaradhatatlan passzusa, amely Németország szövetségeseit gyé-

kezelt Németország ellen ugatni. Hogy fájhat Szaszanovnak, hogy a szövetségesek között most már ott van Bulgária is. Szaszanov beszéde, amely a végén semmitmondó lelkesítő frázisokat tartalmaz, mondta ki először hivatalosan, hogy Olaszország és Japán is aláírták a londoni egyezményt, amely szerint az entente hatalmasságai nem köthetnek külön békét.

Albániában

tegnap csapataink az olaszokat és szövetséges társukat Esszádót Durazzónál megverték zászlóaljaink, miközben Arzon kisebb osztagok átkeltek az alsó folyásán és hatalmukba kerítették az ellenségnek Bazar szaktól keletre levő utolsó előretolt állásait. Délben Savonna olasz dandárt az előbb említett kézségtől keletre fekvő erősen kiépített főállásból is kiűzték.

Egyidejűleg egy másik oszlop rohammal foglalta el Durazzótól mintegy tíz kilométernyire délkeletre fekvő Sasobianconál levő sáncokat. Az ellenséget, mely árkaik részben menekülésszerűen hagyta el és a belső védelmi övezet mögé vonult vissza, földözzük.

Miért védik őket ?

Azt hittük, hogy már teljesen letárgyalódott aze lelháborító uszorangazság, amelyet a galiciai menekültek követtek el azon idő alatt, míg védelmet találtak magyar földön. Annnyira csömörőleg vagyunk már ezzel a sok milliós haracsolással, hogy igazán jobb nem is hallani róla, mert újból és újból undor fogja el az embert, ha csak ezt az egy szót hallja is: galiciai. Megcáfolhatatlanul bizonyították be hallatlan gazságait s hogy kivétel nélkül az „echt” galiciaiak táborából kerültek ki. Az Egyenlőség azonban sehogysem tud beenyugodni ebbe a megváltozhatatlan valóságba s minden heti számában neki gyűrőcködik egy alapos nagy mosásnak, amelyek hétről-hétre rosszabbul sikerülnek s mindjobban megkérdőjelezzük a téma: tulajdonképpen miért védik ily körömszakadtiág ezeket a galiciai uszorasokat? Valahogyan azt iparkodik belemagyarázni a nyomrokba, hogy ezeket a galiciaiakat valóságban nem is az uszoráért kezdték ki, hanem a faji hovatarozandóságukért. S erre azt mondja, illetve ez következik az okoskodásából, hogy nem az uszorát akarja megvédeni, hanem a rokonoságot.

Természetesen épen ez a furcsa és gyanút fogó, miért kell a legpiszkosabb uszorát tisztességes kereskedelemmá avaszálatni, hogy kufárokat, csak azért, mert rokonok, kitisztázzanak. Az Egyenlőség határozottan ezt teszi, amikor ilyjára öblögött vízbe mártogatja az uszora miatt elhessegetett galicianereket:

Ha a menekült orvos gyógyít, ha a menekült szuster cipőt készít, ha a menekült gazda földet mivel: az természetesen nem uszora; de ha a menekült kereskedő kereskedik, vagyis igyekszik, ugy, ahogy megszokta (?), a kenyérért megkeresni és nem akar a vendéglátórszág terhére lenni: az már uszora. Tisz-tára tudatos összezavarása. Ez a fogalmaknak. Ismétéljük, nem bü-nösöket védünk; a kőről beigazolható, hogy a szorult helyzetet ki-használva, mesterséges árdragtást idéznek elő: azokat büntetni, azokat zavarni kell, azoknak itt nincs helyük; de aki a közös ellenség elől menekül és a maga otthonába, vagy a hazája által kijelölt ideiglenes tartózkodási-helyre vissza nem mehet, azt még azért, mert kereskedő s mert a maga kenyéret igyekszik megkeresni, sem uszorasnak, sem veszedelmes elemnek általánososságban tekintni és ilyenként kezelni nem lehet.

Na ugyan szép kenyérkereset egy menekült részéről, mikor pár hét alatt akkora urrá tudja magát megnövesztetni, hogy belekerül a hadiadót fizetők listájába.

Ezt meg lehet csinálni, egy „szerecsélén” menekültek egy szál kaftánban tisztességes kenyérkeresettel, kereskedelemmel? Hát azt hiszi az Egyenlőség, valaki ennek bedől s megsírattja a galíciai rokonoit? Ennyire ne nézze naivnak a világot. A galiciaiakat nem kevesebb, mint kétezer ember jelentette fel a belügyminiszteriumban a „tisztességes” kenyérkeresetért. Az Egyenlőség ezt is megmagyarázza:

A galíciai zsidók, ha 2000 bűncsejtüket jelentették is a belügyminiszteriumnak, egészen bizonyosan nem mind uzsorában vétkesek. Jogosulatlan, illegitim kereskedés címén is nyakra-főre büntették őket, ami pedig nem egy az uzsorával, aminthogy az élelmiszerek, vagy iparcikkelt meg szerzése forgalombahozatal céljából még nem uzsora. Az uzsorának, ezt felesleges magyaráznunk, mások az ismérvei. —

Szóval csak jogosulatlan kereskedésről volt szó. Vagy talán csak arról szóltak ezek a feljelentések, hogy rituális ellenesen viselték a pajeszukat? Kár, hogy ilyesmikkel nem kefélték ki a piszokból uzsoráit. Van azonban még egy nyomósabb érve is mellettük:

De mégis csak különösnek — mondja — kell tartanunk azt, hogy a drágaságit, mely Franciaországban, Angliában, Oroszországban, Olaszországban, sőt a semleges államokban — épp úgy megvan, mint minálunk, — noha ezekben az államokban vagy nincsenek galíciaiak, vagy ha vannak, hát nem menekültek, — nálunk mégis bizonyos következetességgel, jobb ügyhöz méltó szívossággal, hogy ne mondjuk, lelkesedéssel, azokat a galiciaikat teszik felelősékké, akik, ide menekültek. Valóságos vadászat, va-

lóságos kikészítési eljárás folyt és folyik ezekre a galiciaikra.

Tehát nem azok a százmilliók befolyásolták az árakat, amelyeket összezsoroztattak a galiciaik, hanem tudja a szósz, micsoda.

Az Egyenlőség ennyi pucculása után igazán kíváncsiak volnánk arra, hát kik is az igazi uzsorások, akiket legalább szidunk szabad. Azt mondja, hogy ő tudja.

Az árdrágítás valódi okozóiról — írja — és okairól őszintébben kell nyilatkoznunk, mint az eddig az ország legelső fórumán is történehetett. Csakhogy ez az, amit megtenni nehéz és mert nem nehéz, elmondhatjuk: lasciate ogui speranza.

Miért nem mondja meg? Bár mennyire is „nehéz”, mégis könnyebb feladatna volna, mint a galiciaiak fehérre meszelése, akiket az Egyenlőség a bibliában említett fehér koporsónak akarja feltüntetni, hogy legalább a külső elfogadható legyen. Ez nem megy. Akkor a rothadás, hogy az minden meszelésen keresztül út s messze árasztja bűzét. Bizonyára ő érzi legkellemetlenebbül, azért fintorgatja folyton az orrát. Rossz lehet neki.

— **Miniszteri biztos a Balatonvidéken.** A Balaton zalai, somogyi és veszprémi partvidéken még mindig sok ezer holdnyi terület van víz alatt. Főként Lelle és Szemes környéke szenvedett sokat, ahol elpusztult a villák egy része is. A Balatonvidék lakói a Földművelésügyi minisztériumhoz fordultak és miniszteri biztos kiküldését kérték, aki nemcsak megállapítaná a kárt, hanem egyuttal gondoskodnék a partvidék védelméről is. Hir szerint a miniszteri biztos kiküldése néhány nap múlva meg fog történni.

A gazdák bevonulása a felmentésig elhalasztható.

A honvédelmi miniszter táviratilag rendkívül fontos rendelkezést intézett a polgári hatóságokhoz. A miniszter ebben a járások, illetve a városok első tisztviselőjét felhatalmazta, hogy a gazdáknak a bevonulásra felmentési ügyük elintézéséig haladékot adhasson.

Az a gazda, aki beadta a mai napig felmentési kérvényét, kérheti a polgármestertől, illetve a főszolgabirtól, hogy a felmentés elintézéséig otthon maradjon. Ugyancsak kérelmezheti ezt az is, aki ezidőszent bizonyos terminusig fel van mentve, de ismét kérvényt adott be, hogy felmentését hosszabbítsák meg.

A miniszter a kérelmek elintézésére a jogot azért adta meg a megyében a főszolgabirtól, mert egész közvetlenül nekik áll módjukban megítélni, hogy kinek az otthonmaradásra van feltétlen szükség a mezőgazdaság érdekében. Ha megemlítjük még, hogy a felmentéseknél a járási főszolgabirtól eddig is véleményt kértek, konstatalhatjuk, hogy a miniszter ezzel a rendelkezéssel az eljárás egyszerűsítését akarta elérni.

A fokosharc.

A Fejérmegyei Napló már többször megemlékezett arról a bravuros harcáról, amelyet a vitéz magyar honvédek rendeztek Bukovinában, akiket ma Bukovina megmentőinek neveznek. A fokosharc, — mert ez volt az a bravuros harc, amelyről nemcsak mi és szövetségeseink, de nagy keserűséggel az oroszok is beszélnek — minket székesfehérváriakat nagyon közelről érint, mert Sréter ezredes volt a rendezője, a meghonosítója ennek az új harcmodornak. A multkor a hadseregparancsnokok leveleit közzöltük, amelyekben megdicsérik a fokosharcos magyar honvédeket. Most pedig a híres harc leírását adjuk egy résztvevő elbeszélése alapján:

A besszarabiai fronton — mondotta, — kitűnő kémrendszerünk van. Ennek köszönhető, hogy az oroszok minden szándékáról jól előre értesülünk és pontosan vagyunk tájékozódva állandóan, hogy a muszkák mit terveznek. December közepé táján már jelentették kémeink, hogy az ellenség óriási haderőt csoportosított messze a front mögött, a besszarabiai határ területén. December 24-én sürgős értesítés érkezett, hogy az orosz támadás megkezdése már csak rövid napok kérdése.

Hadvezetőségünk természetesen azonnal nagyarányú ellenintézkedéseket foganatosított. A szabadságolások már néhány héttel előbb beszüntettek, azután egymás után jöttek a vonatok friss tartalékokkal. Ennkor századparancsnokok voltam. December 21-én, több tisztársammal kimentünk az első rajvonalba és messzelátóval figyeltünk az ellenség felé. Napok

TÁRCA.

A török félhold eredete.

A félhold török szövetségünk zászlajának disze. Már csak ezért is érdekel bennünket, mi is ennek a szimbolumnak eredete. Erre nézve nagyon érdekes feljegyzéseket találunk. Az ember-i képzelet török szövetségünk jelvényét a felkelő ujhódok hozza összeköttetésbe. A tudományos vizsgálódás szemüvegén át nézve a dolgot, az összefüggés nem olyan egyszerű a jel és jelvény között. Azok a tudósok, kik evvel a kérdéssel foglalkoztak, egészen más nézetet vallanak és ezt a jelvényt idősebbnek tartják magánál az izlammál. A félhold a csillag, mely ma a törökök zászlaját ékesíti, nem mohamedán jelvény, hisz illirikumnak, az ősi régi római provinciának is ez volt már a jelvénye és a császárok korából

származó pénzeken is többször láthatók a jelek.

Dr. Kronfeld könyvében, melynek ezt a címet adta: Küzdelem a babona és a néphit ellen, a félhold jelvény eredetét az amulettekkel és talizmányokkal hozza összefüggésbe.

William Ridgway régész szerint a mohamedán szimbolum egy egy jól ismert amulette véteendő vissza, mely eredetileg állatköröm, vagy agyar volt. Idők jártában két ilyen körmet vagy agyart szállagail vagy ezüst csikkal egyesítettek, összeillesztettek egymással. Az így egyesített amulett a félhold alakját mutatta. Ezt aztán később az amulett eredeti anyagából egy darabban is kifaragták.

Igy a félhold jelvény elvesztette eredetének minden nyomát, csak díszítési mintákon maradt meg belőle valamelyes visszaemlékezés. Ez az amulett, melyek bajok elhárítására szoktak hordani, Európában is sokféle elterjedt. Eredetere nézve persze azt

gondolták, hogy a növekvő holddal áll valami vonatkozásban.

Mások a félhold jelvény eredetét egy megfordított patkóból akarják levezetni. Mindenesetre a valószínűség és történelmi tények e mellett a felgógás mellett sokat mondóknak ígérkeznek. A mohamedán népek a lovat rendkívül szeretik, különösen az arab. Ezek a népek, mind annak, ami a lóval valamelyes összefüggésben van, nagyobb jelentőséget adnak. Így a lófarok, amely ma is a törökbasákat megillető kitüntetés, már nagyon régen háboruban szerzett érdemek elismerése volt a mohamedán nomád néptörzseknek. Ezt vitték a törzsfő előtt, ez lebegett sátor bejáratánál. Tekintettel a rossz utakra és a sok helyen előforduló éles kövekre, a patkó belső kerületébe fémlapot erősítettek, hogy védjék a ló patáját. Ennek a fémlapnak alapja nagyon hasonlít az új holdhoz.

Fantasztikus magyarázások is sem hiányzanak, melyek a félhold szimbolumát az égi testekkel

hozzák vonatkozásba. E szerint a felgógás szerint Mohamed csodák művelése útján szerzett magának hűveket. Egy ilyen csodája saját állítása szerint az lett volna, hogy a tele hold képét félholddá változtatta úgy, hogy a holdat két részre vágta és egyik felét a ruhája ujjába rejtette. Így lett volna a félhold az ő szimboluma.

Egy másik elbeszélés azt mondja, hogy mikor a törökök Konstantinápolyt elfoglalták, a hold egyik féle elsötétedett. Ennek emlékére tették meg a törökök a félholdat jelvényüknek. De ennek ellene mond a történelem, mely azt tanítja; hogy a félholdszimbolum idősebb mint Konstantinápoly eleste.

Már a 12. században a chwáresmi Tekesch Mohamed szultán sátrát félholdal díszítette. Dzingisz Khan mikor 1209-ben megostromolta a kiuai falakat, 9 fehér lófarokkal díszített zászlaját már ott volt a félhold. Tehát ez a titokzatos jel valahogy az izlammal függ össze és nagyon régi multra tekint vissza.

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különléle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkezdők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracsövetekből.

OLCSÓ

szabott árak.

óta a legteljesebb csend volt a fronton. Egy lövés zaja sem zavarta meg a síri nyugalmat, amelyet sehogyan sem veltünk a vihar előtti szélcsendnek felismerni. Vitatkozunk is egymás között, hogy kár volt ennyi embert ide csődíteni, nem lesznek itt harcok, hallgat a „csusz.” Huszonhatodika is még a legnagyobb csendben telt el. Ellenségét az egész fronton nem lehetett észrevenni.

Huszonhatodikán pontban éjfélkor aztán megkezdődött vagy fél-ezer ágyú pokoli muzsikája. A tarackok, mozarak, tábori ágyúk zudították a gránátokat és szipelléket. Nagy sokára megkezdődött az ellenséges roham. Tiz-tizenötös tagolású rohamoszlopban vonultak fel az oroszok ezen állásaink ellen.

Itt láttam csak igazán tombolni a magyar virtust, a haláltmgvető hősség virtuositását. Honvédeink féltelőkék a puskát és magukhoz vették az előre elkészített fokosokat. Két méter hosszú keményfából készült nyélen volt a vas, meg az acél fokos. Ezekkel felnyultak a lövészárk szélén mutatkozó muszákhöz: meglobállták a fokost, a fejébe verték a muszáknak és mindjárt huzták is le velé a lövészárkba. Ahogy egyikkel vezettek, már ott volt a másik, aki szintén nem kerülhette el sorát.

Az „uj fegyver” használati módját még nem ismertek, védekezni se igen tudtak ellene. A támadás visszaverése után volt munka megtisztogatni a sok jágató, véres oroszoktól.

A történelem lesz csak hivatva megállapítani, hogy a regi magyar virtus és a régi magyar fegyver, mire volt képes ebben a modern háboruban, amikor a tömegek titáni harcát a technika lélek nélküli való szörny-csodáival akarták irányítani.

Szénlopás—mozijegy—krémes sütemény.

Nagyot bálmulnak önök ugyebár amikor ezt a három éppen nem hasonló dolgot jelentő szavakat olvassák, és valami kedélyes farsangi tréfát várnak? Sajnos nem tréfa lesz, hanem szomorú jelenség.

Az apai felügyelet nélkül maradt gyermekek veszedelmeire és annak gyors föllépésére már többször rámutattunk s a baj orvoslásának módját is felsoroltuk. A napokban ennek a züllésnek egy újabb típusát ismertették meg velünk. Az iskolakerülő gyermekek és leányok vegyesen a zénraktárok, szenes kocsik vendégei és kisorsói. A zénraktárok körül öszedik a széndarabokat, s a szeneskocsikról is lelopkodnak néhány darabot. Természetesen csak egyiket darabot lehet ellopnok, mert a kocsis ostroma menten működésbe jön. Mikor aztán együtt van egy kötényre való lopott szén, eladják valami di-dergő szegénynek pár hatosért. A nyomornak ilyen kisszerű orgazdái természetesen szivesen látják a lopott szenet, mert olcsó, a züllő gyermekek pedig pénzhez jutnak, amelyből az egyik mozijegyvet vesz, s rémdrámát meg nézni, a másik pedig a cukrázdába rohan, s

királyi uzsonnázást rendez krém-süteményből meg egyéb nyálánkságból. Mert ez háborus divat, akárcsak a pipere, amelyet nem egy helyen a könynyelmű anyától tanulnak a gyermekek.

A Fejermegyei Napló már régóta hangoztatja, hogy illetékesek és a társadalom vegye észre a szomorú tünetet, a gyermekek rohamos lezüléését. Végre nagy örömminkre radikális eszközökhöz nyulnak. A fiataloknak bírósága nagyfotosságu akciót kezd meg ezen ügyben amelyet legközelebb ismertetni fogunk.

Mit tehetne a szépitő egyesület?

A sok jóakarattal és idealizmussal megvalósított szépitő egyesület alig, hogy megkezdhetette csinosító munkálkodását, máris téllenségre lett kárhoztatva, a nagy világlelfordulás, miatt minden hasonló zsánertű intézményt ugyancsak mély alá-vásra kényszerítette, amelyből másfél év alatt még egy pillanatra sem kelhetett fel.

Mi pedig szeretnők, ha a szépitő egyesület még a háboru alatt felébredne. Sőt éppen most kell felkeltie, mert hatáskörébe tartozó egyes szépítési ügyeket éppen most lehetne a legolcsóbban előállítani. Egész egy fogolyraj áll rendelkezésünkre, amelyekkel a szépitő egyesület sok mindent elvégeztethetne. El kezdte például, nagyon helyesen, a villanygyár ostroma ducainak a csinosítását virágkosarakkal. Mondhatjuk, igazán sokat szépitene azokon a mocsok, rohadat póznakon. Az orosz fogoly mestere az ilyen babrumunkának, szebbnél-szebb virágkosarakat lehetne velük készíttetni.

Azután például a városban sok olyan utcadarab, sarok, béspitelten ház hely, kisebb liget-szerű térség van, mint például a Rákóczy uton, Deák Ferenc utcán, amelyek ugyancsak rászorulnának egy kis csinosításra, fűvezésre, virágözásra, no meg egy kis csinosabb fajtájú bekerítésre. Milyen egyszerűen el lehetne mindent az orosz foglyokkal készíttetni. Szinte ingyenbe menne. Háboru után pedig drága pénz kellene fizetni értük, vagyis sohsem csinalnánk meg.

Az utcák fásítását, de különösen két, igazán szép és hosszú sugarutunknak, a Deák Ferenc-utcának és Széchenyi-utcának kicsinosítását feltétlenül most kellene megvalósítani. Mindkét utcán a járda és a kocsifuttest között szélesebb sáv húzódik végig, amelyben fák vannak s amely természetesen nincsen kihasználva, illetve köveze. Ezt a földszalagot az orosz foglyok szépen befűvenék, viragot ültetnének bele s leleményes ruszki! eszközök csinos faducokatt faragnának kerítésűl, amelyet dróttal látnának el. Tessék csak elgondolni, hogy mennyivel emelné ez ezen utcáknak külsőjét.

Kérjük tehát a szépitő egyesületet, ébredjen fel, mert szükség van rá, mert most a tavasz kezdetével éppen alkalomszerű volna a munkálkodása, mert most nagyon jó alkalma volna ilyen városzépítéseteket szinte ingyen elintéztie, amelyeket, ha háboru utánra hagy, évtizedek múlva sem valósulnak meg.

HIREK.

— A zirici apát háborus jótékony-sága. Békefi Remig dr. zirici apát újabban 1500 koronát küldött gróf Zichy Jánoshoz, mint az Országos Katolikus Szövetség elnökéhez. Az összegből 1000 koronával a katolikus hadiárva alapját gyarapította, 500 koronával pedig az elpusztított Felsővidéken építendő Máriafalva-mozgalom támogatásához járult.

— Köszönet a vármegyének. Már ismertettük fejrővármegye ama határozatát, hogy a háboruban fel-dult kárpáti falvak felépítésére négy évre terjedő pótdát vetett ki, amely mintegy 120.000 koronának felel meg. A vármegye nagylelkű adománnyát gróf Khuen Hédervály Károly, a fel-dult tüzhelyek újraépítő bizottságának elnöke meleg-hangu levélben köszönte meg.

— Sebesültek érkeztek. Pénteken délb en egy kórházvonattal 300 sebesült harcos érkezett az orosz harcstérről Székesfehérvárra. A kórházvonatot a katonai orvosi kar fogadta a mentőkkel és a helybeli hadikórházakban helyezik el őket.

— Viszavonta a fellebbezést. Részletesen szándékotunk foglalkozni azzal a fellebbezéssel, amelyet a tanítóképzési szabályrendelete ellen adott be a városos Horváth György Lövölde-utcai lakos. Horváth azonban ugylátszik, megmondta a dolgot, s fellebbezést visszavonta. Ezzel az egész ügy befejeződött.

— Ne küldjünk tábori postacsomagban élelmiszert. A kereskedelemügyi miniszter többször kimondta, hogy tábori postacsomagban élelmiszert küldeni nem szabad, mert mire a csomag rendeltetési helyére ér az élelmiszert elromlik és sok esetben, ha elfogyaszthat, betegséget okoz. Ezért a postahivatalokat utasította, hogy élelmiszert tartalmazó tábori postai csomagot ne vegyenek föl. A közönség mindazonáltal kijátssza a tilalmat s addig járja a postahivatalokat, mire akad egyre, amelynek elkerüli a figyelmet, hogy abban élelmiszert van és továbbítja azt. A postagazgatóság most ismétlen felkéri a közönséget, hogy kerüljék az ilyen visszaéléseket, mert ezzel csak magának és a közgazdaságnak okoz kárt, miután ezeket az élelmiszereket otthon előnyösen értékesíthetné. Különben is felesleges volna a katonáknak élelmet küldeni, mert a hadvezetőség kellően gondoskodik róluk.

— Elvi döntés. A vallás-és közoktatásügyi miniszter elvileg úgy döntött, hogy azoknak a tanítóknak kérvényei, akik a harctérről adták be folyamodásikat arra nézve, hogy állami iskolai tanítóvá kineveztesenek, csak akkor terjesszék fel a tanfelügyelőségek a ministériumba, ha a katonaságtól elbocsátást nyernek.

— Dr. Prohászka Ottokár hadiárváhára ma a következő adományok érkeztek: Kókáné Taba Teréz tanítóné Abáról egy szinelőadás tiszta jövedelmét 15 kor. a hadiárváhára adományozta. Alcautrol Pintér Ferenc urdai pap 7 kor, Schlegl Károly tordasi tanító 5 kor. küldött.

— Hát a huszkiló is? Tisztelt Szerkesztő ur! Az elrejtett gabona felkutatásáról szól a levelem, amelynek helyet adni sziveskedjék és mindenképp előre bocsájtom, hogy nem hazabeszélek, mert az én zsebeimben kenyérfegyvek szétgyengenek. Buzgó olvasója vagyok a kormányrendeleték tömkelegének, s úgy emlékezem, hogy a gabona, liszt, felkutatási intézkedésnek nem volt a célja, hogy a Szegény András tiz, meg huszkiló többletet is elvegyék. Hiszen nem ezekből a tisztító többletekből alakult meg a hitetlen mérvű elrejtés, hanem a masszákból. Szerintem tehát főleg azokra a tákjakra kell szigoruan kivetni a háló, hogy minden nagy hal belekerüljön s egy se tudjon kimenekülni belőle. Nemsokára ismét huszkilózási rendelet fog megjelenni, annak a marhahúst teljesen megszünteti és a többi husra nézve pedig még egy hustalan nap lesz. Ennek természetes következménye lesz, hogy a megállapított kenyéradag nem lesz elegendő, s szükségképpen fel kell emelni a mostani adagokat. Akkor pedig a Szegény András tiz és husz kilója, amelyet most elveznek fölé, nem lenne többlet. Vagy akkor visszadják neki? Az így magyarázott végrehajtás csak a finácinak hason. Maradtam tisztelettel Dr. Kenyér Jegyes.

— Lopott a tűzér felesége. Palkovits Erzsébet Zámoly-utca 5. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy egy tűzérnek a felesége, aki házában volt megszállva, ellopta a pénztárcáját 80 koronával. A rendőrségnek a vasutállomáson sikerült a tolvaj asszonyt ellöngnia s kihallgatásakor kiderült, hogy Rása Imréné, szül. Gyoroki Róza neve, s hogy Horváth Józsefné Zámoly-utca 17. szám alatti lakostól is ellopta. A pénznek csak felét találták meg nála, a többin ruhát vásárolt gyermekei részére. Férje látogatására jött Székesfehérvárra, ahol már egy hete időzött. A rendőrség a tolvaj asszonyt letartóztatta.

Pénteken és szombaton,
február hó 25 és 26-án:
A „Nordisk Films Comp.”
szencziójja

Egy nő karrier története

Dráma 3 felvonásban.
Főszereplő: Rittu Saccetto.

A vadvirág.

Előkép 2 felvonásban.
Buki, az álomszusák, (hum.)
Eltő-aktuális képsorozat.

Előadások 6 és 9 órákor.

— Szánkénevezés. A városi hatóság felhívja az szőlőtelepdonosokat, akik szőlőiket szánkénevezés alatt tartják fenn, hogy a megfőrt és a székesehárvai öreghegyi hegyközség eljárássága által kiállított bizonylattal igazolt — szánkénevezést a munka befejezte után a városi adóügyi számvevőszéknél, ennek Városház, földszint 6. számú hivatalos helyiségében — saját érdekükben — legkésőbb 8 nap alatt bejelentés, mert ellenkező esetben a törvénnyel kiszabott 8 napi határidőn túl érkező bejelentéseket nem fogja figyelembevenni. Figyelmeztetik továbbá az érdekelt szőlőbirtokosokat, hogy a filoxera rovar elleni védekezés céljából végzett szánkénevezés bejelentése alkalmával csupán azon területek jöhetnek számításba, melyek tényleg szőlővel vannak beültetve, míg esetleg szőlőnek jelzett ingatlanok azon területre, melyek bármi néven nevezhető egyéb veteményekkel vannak beültetve, adókedvezményben nem részesíthetők.

— Már megint élelmiszerlopás. Boross Istvánné Sörpince utca 16. szám alatt lakostól az éjjel ellop-ták a füstölt húst mintegy 600 korona értékben. A rendőrség nyomozza a tettest.

— Hova forduljanak a keresetképtelenek. A honvédelmi miniszter értesítette a várost, hogy a háboruban személyes szolgálatot következtében keresetképtelenné váltak állandó ellátásért a kérvényt a polgármesterhez nyujtsák be, aki a honvédelmi miniszteriumnak továbbítja.

— A szivar száz éves. Száz éves a szivar. A dohányzásból a bagózáson keresztül fejlődött a szivarozás, amelynek a legkiválóbb uralkodók és államférfiak hívei voltak. Első helyen áll ezek közt Ferenc József királyunk, aki a legerősebb dohányosok egyike volt. Külön virgína szivarokat készítettek az ő részére, amíg orvosi tanácsra gyönge havanna minőségére kellett áttermie. A polgári és katonai körökben elpusztíthatatlan népszerűségű „vergóniá“-val hadseregünknek Olaszországban állomásozó ezredei ismerkedtek meg 65 évvel ezelőtt. Akkor 4 fillér volt az ára. Az első dohányos egyházfők közül IX. Pius pápát s az osztrák földön született X. pius pápát említjük. Elődje, a lángeszű XIII. Leó pápa szög dohányzott, inkább állandóan tubákkot. X. Pius pápa az egyszerűbb, de erős szivarneveléseket részesítette előnyben. Szenvedélyes szivaros Konstantin görög király s kizárólag külföldi havannákat fogyaszt. Erős szivarzók voltak Bismarck, Gombetta, Cavoin, Deák Ferenc, Liszt Ferenc, Baross Gábor. IX. Pius pápával történt meg egy nyilvános kihallgatáson, hogy a kihallgatásra jelentkező egyik szivaros a pápa kínálta meg egy szivarral. A megkínált diplomata szabadkozott, hogy ő nem dohányos, köszöni, de ez az egyetlen bűnös hajlam, amely nincs meg benne. IX. Pius mosolygva így szólt erre: — Ha a dohányzás bűnös hajlam volna, Ön már régen behódolt volna annak.

— Katonametetés. Böröcz Lajos sárbogárdi lakos a harctéren kaptott sebesülése következtében elhunyt. Temetése február 25 én d. u. 2 órakor lesz a Szent György kórház halottsházából.

— A vidéki olvasók panasza. Az utóbbi időben tömegesen érkeznek a panaszok a kiadóhivatalhoz, hogy a lapot rendetlenül kapják, több példány elmarad, gyakran pedig több napi késedelemmel érkezik meg. Ámbar előre tudtuk, hogy a hibának a postán kell lenni, kiadóhivatali vezetőnk mégis részletesen felülvizsgálta a vidéki példányok expedícióját s azt a legnagyobb rendben találta. Minden vidéki előfizetőnek lappeldányát a kiadóhivatalból pontosan utnak indítják. A hibának tehát nem mi vagyunk az oka. Némileg azonban tudunk segíteni a bajon, ha vidéki előfizetőnk minden alkalommal, mikor újságjuk elmarad, első sorban nem nekünk, hanem a helybeli posta hivatalnak jelentik, amely akkor köteles értesíteni a székesehárvai postát s így utána lehet nézni, hogy hol maradt el az újság. Így mégis segíthetünk a háborus mizériákon. Vidéki előfizetőinknek másnap meg kell kapniuk az újságot, mert a kiadóhivatal még este expedálja, s a székesehárvai posta Komáromon keresztül még éjjel Budapestre expedálja, ahonnan a reggeli vonatok mindentüvé elvihetők. Ezen mizériák megvilágítására csak néhány példát hozunk fel. Székesehárvár a legközelebbi és legerősebb utirányban fekszik Budapesttől a fővárosi újságok, amelyeknek expedícióját pedig külön vállalat inézi, mégis gyakran elmaradnak. Az ország vidéki újságjainak legnagyobb része jár szerkesztőségünk részére, az utóbbi időben, illetve mindig, ezeket a legrendtelenebbül kapjuk. Nem ritka az olyan nap, hogy öt példányt is alig kapunk. Ez is azt bizonyítja, hogy nem a kiadóhivatalok a hibások. Elismerjük, hogy azoknál is történhetik tévedés, de a mostani rendtelenség igazán nem írható az ő számlájukra.

— Munkát a rokkant katonáknak. A földmívelésügyi miniszterium felhívja az érdekelt gazdaközönséget, miután a haza védelmében megrokkant katonák megilletéséről gondoskodni a társadalmi teletés kötelessége, hogy hazafias kötelességének ismerje gazdaságaiban minden állandó alkalmazással járó s általuk elvégezhető munkaalkalmat megrokkant katonavált polgárokkal betölteni. A m. kir. rokkantügyi hivatal (I., Budapest, V., Öregház, VII. kapu) a rokkantak munkájának közvetítésében azon elve vezet, hogy lehetőleg minden rokkant katonára azon munkakörben nyerjen elhelyezést, mely háboru előtti polgári foglalkozásának megfelelő. Azok részére, kiknek rokkantsága a régi foglalkozás folytatását akadályozza, más megfelelő munkakörben nyerne kiképzést, azok pedig, akik rokkantságuk folytán minden mezőgazdasági foglalkozásra alkalmatlanná válnak, azok szolgai, felügyelői és hasonló állásokban helyeztetnek majd el. — Munkaalkalmaknak a nevezett hivatalnál rokkant katonák részére való bejelentésénél a következő adatok közlendők:

1. A mezőgazda pontos címe;
2. Az állás és az abban végzendő teendők pontos megjelölése;
3. Az alkalmazandó katonára mily rokkantsági lehet;
4. A munkaalkalom iskolai előképzettséghez van kötve;
5. Az alkalmazandó családi állapota;
6. Fizetési feltételek és egyéb javadalmazás (lakás, ellátás stb.);
7. Az állás nyugdíjra vagy végkielégítésre jogosító-e;
8. A rokkant

katona alkalmaztatás céljából hol és kinél jelentkeztek; 9. A munkaalkalom mikor töltendő be legkésőbb, ha a bejelentés idején megfelelő rokkant katonára nem jelentkeztek. — Megjegyeztetik, hogy ideiglenes vagy kiegészítő és nem végleges alkalmazásra rokkant katonákat nem közevít a m. kir. rokkantügyi hivatal.

— Köszönetnyilvánítás. Szeretett és felejthetetlen jó leányunk, illetve testvérem elhunyt alkalmával megnyilvánult szíves részvételét fogadjuk mindazok, kik úgy a temetésen való megjelenésükkel, koszoru vagy csokrok küldésével, avagy szívünk mérhettelen fájdalomának bármilyen módon enyhíteni kegyesek voltak, hálás köszönetünket. A gyászoló Gáncs család.

Szeretett Mariskánk rovatára a következők küldtek koszorut: Szeretettünk kisér sírodig — Folkert József és családja. Szeretett Mariskának — Máté néni és bácsi. Angyal jóságú Mariskának — Böske néni és Pali bácsi. Szeretettünk kisér sírodiba — Telekes család. Felejthetetlen unokámnak — Nagyvány. Szeretett jó Mariskának — Boross család. Imádkozzál éretünk drága anygulunk — Bánatos szüléid és testvéred. Csokrok: Felejthetetlen Mariskának — Barátnőd Ida. Isten veled — Jani és Maris. Szeretett Mariskának — Pista és Nándor. Szeretettük jelölt — Burg és Szauter család. Szeretettünk jelölt — Fekete Cécya és neje. Szerettem jelölt — Nyári Ilonka. Kegyelet jelölt — Kálmán és Feri. Mély részvételt jelölt — Szeibert Antal és családja.

— Köhögés és rekedtség ellen a legjobb bizonyíték háziszere a dr. STÖRK-féle komprimált mell-pasztila. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Robert „Magyar Korona“ gyógyszerüzében, Székesehárvár, Városházter.

Aki könnyen és sokat akar keresni, az legyen a Fejérmegyei Napló kiadója.

— Hadiárva örökbefogadása. Egy 6—8 éves teljes hadiárva rom. kath. leánykának örökbefogadását egy jómódú családhoz a Fejérmegyei Napló elintézi. Bővebb felvilágosításért a felelős szerkesztőhöz kell fordulni.

SZÍNHÁZ.

Műsoros est. Valami ilyesfajta volt a csütörtöki program, amely kitűnő muzsikával kezdődött. Makai művelőkat adott elő zajos sikerrel. Heltyay és Révész pedig utolsó farsangot rendeztek mondjuk, elég sikerrel. Rauschle. a berlini deutsches Schauspielhaus főrendezője sikerült fregoi előadást tartott. Ugy a mi-mikája mint átalakító művészeté kitűnő. Az estet Edes öregem Fall rekordoperettje fejezte be. Tercsányi, Falussi és Révész remekeltek benne. Annál kevésbbé a fátolytáncosok.

APRÓHIRDETÉSEK.

Tanulóknak jó házból való fiut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-ter 1. sz.

Egy tisztességes kocsis azonnali alkalmazást nyer Schlamadinger Antal és Fiai cégnél.

Eladó egy szép magas ló lovaglásra és kocsiá betanítva. Bővebbet Sarló-utca 3. sz. alatt.

Jókarban levő szőlő a sőtői baraktáborral szemben előadó. Bővebbet Budai ut 54. szám alatt. Ugyanott kismalacok is eladók.

Egy hasas tehen eladó Széchenyi-utca 125. sz. a.

Eladó haz. A Rác-utca 9. számú ház jókarban, nagy kerttel szabadkézből eladó. Tudakozni lehet Rác utca 40. Csurgai Józsefnél.

Nezze meg! Nézze meg!

Jókai Mór első filmjét, a

ZEGÉNY GAZDAGOK

című gyönyörű regényét

az Urániában

pénteken és szombaton Előadások 5, 7 és 9 órakor.

LEGUTÁBBI

női selyem tagal- és szalmakalap-formák.

Legdivatosabb virág-, toll és kalapdiszkek.

BLOUSEUDONSÁGOK.

Legolcsóbb árban kaphatók

Kováts Antalnál Székesehárvár, Városházter. —